

...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel

AZ ORSZÁGOS LÉPTÉKŰ TÁJKARAKTER MÓDSZERTAN KIDOLGOZÁSÁNAK FOLYAMATA ÉS EREDMÉNYEI

**TÁJKARAKTER
MŰHELYTALÁLKOZÓ**
Agrárminisztérium
Budapest, 2019.02.07.

Dr. Konkoly-Gyuró Éva
eva.konkoly.gyuro@gmail.com
Tájműhely Kft.

tájkarakter

a természet arcai

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

**Teleki Pál víziója a tájkarakter meghatározásáról,
mint a földrajz alapvető feladatáról:**

**A TÁJNAK TYPIKUS CHARAKTERE
KÖRÜL JECESEDIK KI A FÖLDRAJZI
LEIRÁS EGÉSZ FELADATA.P 192.**

(A földrajzi gondolat fejlődése 1917.)

Egy évszázaddal Teleki Pál akadémiai székfoglalója után
megindult hazánkban a tájak karakter alapú tipizálása.

A. Nemzetközi példák alapján a hazai elemzés információstruktúrájának és rendszerének felállítása

B. Tájindikátorok - Témacsoportok kialakítása és felelősök kijelölése

C. Tájindikátorok kidolgozása és összesítése témacsoponként

D. Tájjelleg, illetve domináns tájindikátorok meghatározása

E. Tájjellegindikátorok összesítése – tájmozaik és tájkarakter típusok azonosítása

Egyeztetés
TK össz-
munkacsoporti
és téma-
csoportonkénti
műhely-
találkozókon
havonta

A. Nemzetközi példák alapján a hazai elemzés információstruktúrájának és rendszerének felállítása

Programja.

Természeti tényezők

- Geológia
- Domborzat
- Éghajlat
- Vízirajz
- Talajok
- Élővilág

Antropogén tényezők

- Településmintázat
- Infrastruktúra

Komplex tényezők

- Felszínborítás/területhasználat
- Tájszerkezet

Percepcionális tényezők

LEHATÁROLÓ
INDIKÁTOROK

LEÍRÓ
INDIKÁTOROK

B. Tájindikátorok - Témacsoportok kialakítása és felelősök kijelölése

A természetvédelem országos programja.

Természeti tematikus indikátorcsoport	Antropogén tematikus indikátorcsoport	Komplex tematikus indikátorcsoport	Percepcionális tematikus indikátorcsoport
makrodomborzat – magasság – relief – görbület	településmintázat – településsűrűség – agglomerálódó területek	felszínborítás-változatosság	átláthatóság (nyitottság / zártság)
talaj (genetikus talajtípus)	településkarakter	felszínborítás-dominancia	láthatóság
alapkőzet	közlekedési területek sűrűsége	felszínborítás természetessége	szegélyek
ariditás	villamos energia átviteli hálózat	felszínborítás-kontinuitás (átalakítottság)	zöld vonalas elemek
éghajlati körzetek	energia-létesítmények		megbecsültség
vízgyűjtőterületek	roncsolt területek		víztől való távolság
vízfolyáshálózat sűrűség	településtörténet		vizuális attraktivitás változása
	demográfia (népmozgás, népsűrűség)		
	új beépítés		
	néprajzi táj		

B. Tájindikátorok - Témacsoportok kialakítása és felelősök kijelölése

A természetvédelem országos programja.

Lehatároló indikátorok			
Természeti	Antropogén	Komplex	Percepcionális
domborzattípus tengerszint feletti magasság szerint (magasság, relief)	nem központi szerepű beépített területek téreloszlása	felszínborítás-dominancia	nyitottság / zártság
talaj	központi jelentős méretű és/vagy központi szerepű települések térstruktúrája	felszínborítás-változatosság	vizuálisan releváns szegélyek
alapkőzet (hegységek esetén)		felszínborítás természetessége	

Leíró indikátorok			
Természeti	Antropogén	Komplex	Percepcionális
vízfolyáshálózat sűrűség	településtörténet	felszínborítás-kontinuitás	megbecsültség
alapkőzet	demográfia (népmozgás, népsűrűség)		víztől való távolság
éghajlati körzetek	új beépítés		vizuális attraktivitás változása
vízgyűjtőhatár	néprajzi táj		
	roncsolt területek		

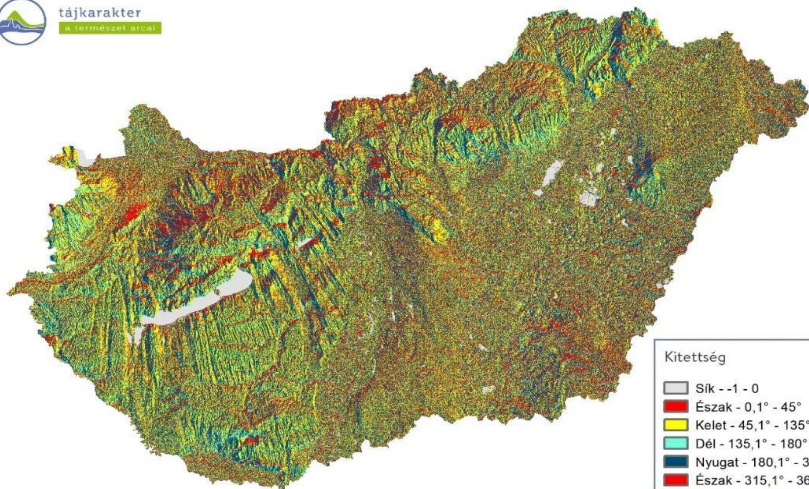
C. Tájindikátorok kidolgozása és összesítése témacsoponként

Az **indikátorok valós felhasználhatóságát** az alábbi tényezők befolyásolták:

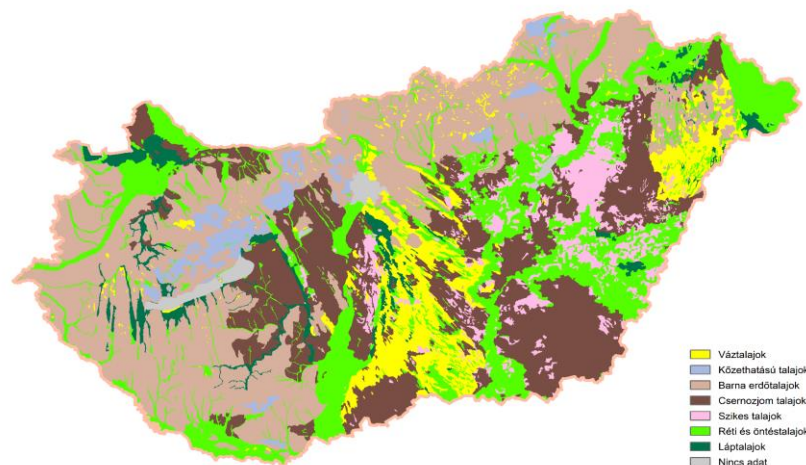
- az adatbázis rendelkezésre állása az ország teljes területét lefedően;
- az adat aktualitása;
- az adatbázis beszerezhetősége az első ütem időkeretén belül;
- az adatbázis felbontása, illeszthetősége a többi vizsgált állományhoz;
- az alapadatok közvetlen felhasználhatósága, vagy további feldolgozási igénye;
- a kiválasztott indikátorok összefüggése, átfedése

C. Tájindikátorok kidolgozása és összesítése témacsoponként

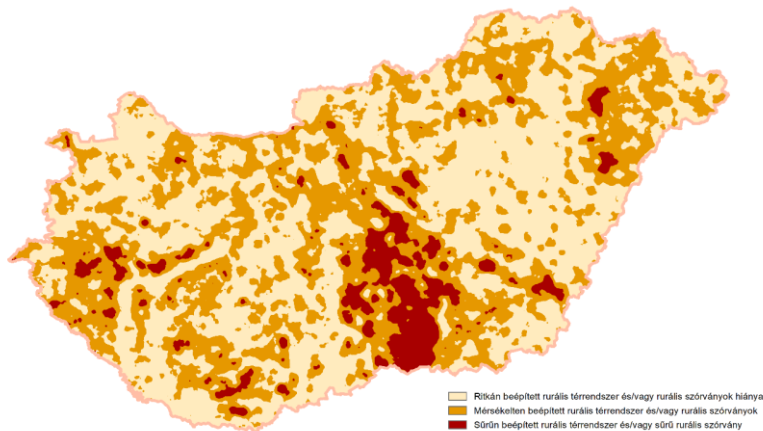
TALAJTÍPUSOK

MAGYARORSZÁG TÁJKARAKTER ALAPÚ RENDSZEREZÉSÉNEK MÓDSZERTANI MEGALAPOZÁSA

KOMPLEX HASZNÁLATTAL JELLEMEZHETŐ BEÉPÍTETT TERÜLETEK TÉRELOSZLÁSA

MAGYARORSZÁG TÁJKARAKTER ALAPÚ RENDSZEREZÉSÉNEK MÓDSZERTANI MEGALAPOZÁSA

FELSZÍNBORÍTÁS-VÁLTOZATOSSÁG

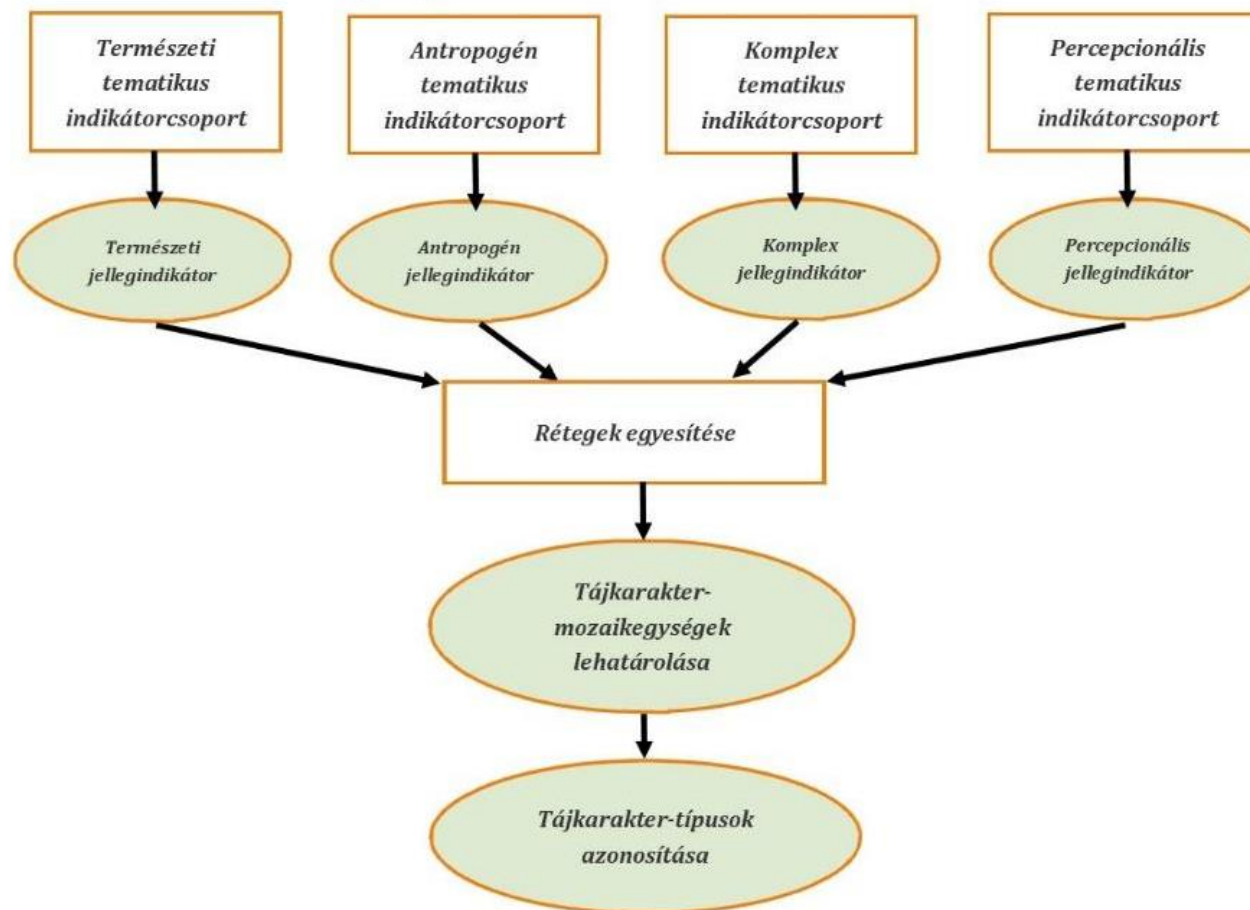
MAGYARORSZÁG TÁJKARAKTER ALAPÚ RENDSZEREZÉSÉNEK MÓDSZERTANI MEGALAPOZÁSA

A/1) A jellegindikátorok kombinációjából képzett országos tájkarakter- egységek azonosításának menete

„Az a factor, amely valamely geographiai táj karakterét adja, lehet egyébként

- geológiai: felszíni alakulat,
- meteorológiai: klimatikus,
- történelmi: település, vagy más;

de földrajzi tájfactorrá, tájalkotó tényezővé válik, mihelyt a tájképre és annak kialakulására hatással van, — és annyira, amennyire e hatása megvan.

*...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel*

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

tájkarakter

a természet arcai

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE